

Т О Л О С Р А Д З І М Ы

№ 3—4
(788—789)

Студзень
1964 г.
Цана 2 кат.

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЯ СЕКЦЫІ САВЕЦКАГА КАМІТЭТА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

Алена Карчык нарадзілася ў Аргенціне, у сям'і беларускіх эмігрантаў. Вяртанне сям'і Карчыкаў у Савецкую Беларусь адкрыла перад ёй шырокую дарогу ў жыццё. Закончыўшы музычную школу, таленавітая дзяўчына паступіла ў Беларускаю дзяржаўную кансерваторыю. Зараз арфістка Алена Карчык выкладае ў Мінскай музычнай адзінаццацігодцы.

Фота У.А. КІТАСА.

НОВЫ КРОК ДА ВЯЛІКАЙ МЭТЫ

Пасланне Старшыні Савета Міністраў СССР М. С. Хрушчова кіраўнікам дзяржаў (урадаў) краін свету — дакумент выключнай важнасці, які трэба вітаць.

Статут Арганізацыі Аб'яднаных Нацый заклікае ўсе дзяржавы не звяртацца да сілы і пры ўзнікненні рознагалоссяў неадкладна абмяркоўваць іх за круглым сталом ААН. Але, на вялікі жаль, гэта абавязальства часта парушаецца.

Звернемся да нядаўняга мінулага. Яшчэ не змоўклі апошнія залпы другой сусветнай вайны, як тагачасны англійскі ўрад пачаў падаўляць сілы грэчаскага Супраціўлення. Ваенныя дзеянні разгарэліся ў Інданезіі, Палесціне, Малайі і іншых раёнах. Францыя пад рознымі прычынамі таксама развязала рад ваенных канфліктаў.

Мы жывём у такую эпоху, калі дзяржава, якая ідзе па шляху сацыялізма або толькі мае намер на яго ступіць, можа быць пастаўлена перад тварам самых разбэшчаных правакацый. Апошнім доказам гэтага з'явіўся крызіс у раёне Карыбскага мора ў 1962 годзе. Сваімі агрэсіўнымі дзеяннямі ЗША прывялі свет на грань катастрофы, замест таго, каб звярнуцца ў ААН і там абмеркаваць рознагалосці.

Аб тым, наколькі актуальныя выстаўленыя кіраўніком Саветаў урада прапановы, сведчаць многія прыклады.

Любыя дзве суседнія краіны Азіі або Афрыкі, якія толькі нядаўна сталі незалежнымі, амаль напэўна атрымалі ў спадчыну ад каланіялізму мінулага пагранічныя праблемы, калі граніцы гэтых дзяржаў устанавіліся ў еўрапейскіх сталіцах. Народы павінны вырашыць свае супярэчнасці шляхам цярдлівага абмеркавання рознагалоссяў, не павінны звяртацца да метадаў грубай сілы.

Ужыванне сілы ў вырашэнні міжнародных спрэчак не можа адпавядаць інтарэсам ніводнай нацыі. Прышоў час, калі дзяржавы зноў павінны ўрачыста заявіць аб адмове ад ужывання сілы пры вырашэнні тэрытарыяльных спрэчак.

Заклучэнне прапануемага М. С. Хрушчовым пагаднення з'явілася б новым крокам на шляху да вырашэння іншых наспейшых міжнародных праблем і ў першую чаргу садзейнічала б падпісанню дагавору аб усеагульным і поўным раззбраенні.

Джон ПЛЭТС-МІЛС.
Старшыня таварыства
брытанскіх юрыстаў.
(АН).

12 МЕСЯЦАУ НАЗАД

1962-гі — 1963-му:

— Толькі асцярожна, у мяне няма другога — гэта адзіны.

«Сандэй таймс», Лондан.

Контэнт:

НА ПАРАДКУ ДНЯ

ПЛЕНУМА ЦК КПБ —

ХІМІЯ

2 ст.

М. Чыгір

З ДНЁМ

НАРАДЖЭННЯ,

КУБА!

2 ст.

Д. Бабак

ГОРАД-
СПАДАРОЖНІК

3 ст.

Д. Машын

РОЗДУМ У МАНСАРДЗЕ

4 ст.

НАШЫ ВЕСКІ
І ГАРАДЫ

5 ст.

В. Віктараў

ДЗВЕ МАРАЛІ

5 ст.

НАВІНЫ КУЛЬТУРЫ І МАСТАЦТВА

6 ст.

ХРОНІКА,

ГУМАР,

СПОРТ

7—8 ст.

НАВИНЫ МІНСКАГА ТОНКАСУКОННАГА

Выпуск трох навінак з першых жа дзён 1964 года пачаў калектыў Мінскага тонкасуконнага камбіната. Вось лёгкая тканіна «вясёлка». Вясёлкай фарбай пераляваюць пераходзячыя з аднаго колеру ў другі слаба выражаныя клеткі. Прыгожая і тканіна «паўлінка», пры вырабе якой выкарыстоўваецца белы капронавы шоук. Своеасаблівае чаргаванне нітак і цікавыя перапляценні робяць матырыю лёгкай і прыгожай.

Паклапаціліся тэкстыльшчыні і аб мужчынах. Для іх прызначана тканіна для нашуль «Мара». Шарсцяное і штапельнае валакно адной афарбоўкі, а лаўсан — другой ствараюць прыгожыя меланжавыя колеры. Створаны гэтыя тканіны дзесінатарскай групай прадпрыемства, якую ўзначальвае Т. А. Андрэева. А выпуск іх за кароткі тэрмін асвоілі ўдарнікі камуністычнай працы В. М. Саламаха, Е. К. Мілейшая, З. А. Мнішка і іншыя ткачы. Штодзённа з іх станкоў сыходзіць звышпланавая прадукцыя добрай якасці.

З ДНЁМ НА РАДЖЭННЯ,

Зваржэнне дыктатуры Батысты і феадальна-памешчыцкай алігархіі на Кубе, вызваленне краіны ад імперыялістычнага панавання, заваяванне яе сапраўды нацыянальнай незалежнасці і ўстанавленне народнай улады — гэта падзеі велізарнага міжнароднага значэння, якія знайшлі найглыбейшы водгук у сэрцах народаў усёй зямлі. Перамога кубінскай рэвалюцыі, пяцігоддзе з дня якой адзначае цяпер разам з востравам Свабоды ўсё прагрэсіўнае чалавецтва, азнаменавала пачатак новай эры ў жыцці народа Кубы, адкрыла новы этап нацыянальна-вызваленчага руху ў краінах Лацінскай Амерыкі, пераканана прадэманстравала народам гэтых краін, што і яны могуць выйсці на дарогу новага жыцця — дарогу сацыялізму.

Шлях, пройдзены гераічнай Кубай за пяць гадоў з дня перамогі рэвалюцыі, быў нялёгкі. Яе народу давялося і даводзіцца пераадоўваць многія цяжкасці. Трэба пазбавіцца ад цяжкай спадчыны працяглага імперыялістычнага панавання, якое пакінула пасля сябе адсталую паўкаланіяльную эканоміку.

Трэба выхаваць уласныя нацыянальныя кадры спецыялістаў ва ўсіх галінах гаспадаркі. Трэба вырашыць масу праблем, звязаных з арганізацыяй маладой сацыялістычнай дзяржавы. І трэба было разам з тым ствараць моцныя ўзброеныя сілы, адбіваць усе атакі, у тым ліку і ваенныя, знешніх і ўнутраных ворагаў рэвалюцыі, пераадоўваць эканамічную блакаду імперыялістычных манополій.

Але рэвалюцыйная Куба ішла і ідзе наперад упэўненым поступам. Мінулыя пяць слаўных гадоў пераўтварылі аблічча краіны. Галоўны іх вынік у тым, што сем мільёнаў кубінцаў не толькі сталі паўнаўладнымі гаспадарамі ва ўласным доме, але і добра асвоіліся з гэтай роллю, набылі немалы вопыт у кіраўніцтве краінай, у вядзенні сваёй вялікай гаспадаркі.

За апошнія чатыры гады мне не раз даводзілася перасякаць востраў з захаду на ўсход. І кожная з гэтых паездак прыносіла новыя і новыя ўражанні. Мянялася аблічча кубінскіх паселішч; на месцы прымітыўных сялянскіх хацін узніклі сучасныя жылыя пасёлкі. Выраслі карпусы электрастанцый, фабрык і заводаў. З кожным разам становілася больш школьных будынкаў, бальніц, сельскагаспадарчых ферм, цэнтраў адпачынку працоўных. Сярод бязмежных плантацый цукровага трыснягу пракладаўся новыя шасейныя дарогі. Асушаліся балоты. На велізарных масівах пуставаўшых раней зямель з'яўляліся рысавыя палі, плантацыі бавоўны, іншых сельскагаспадарчых культур, якія раней не вырошчваліся на Кубе.

Мяняліся самі людзі. Яны ўсё больш пранікаліся ўсведамленнем велізарнай адказнасці за лёс сваёй радзімы і рэвалюцыі. Цяжкасці і вялікія выпрабаванні, з якімі ім даводзілася сутыкацца, не палохалі іх, а, наадварот, загартоўвалі. Кубінцы ўпарта працавалі і вучыліся. І ў той жа час яны былі байцамі рэвалюцыі, гатовымі ў любы момант стаць на абарону радзімы. У красавіцкія дні 1961 года і ў перыяд ка-

Пленум ЦК КПБ

НА ПАРАДКУ ДНЯ — Х І М І Я

У студзені 1964 года праходзіў пленум Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі.

З дакладам «Аб выніках снежаньскага (1963 г.) Пленума ЦК КПСС і мерах па выкананні пастановаў Пленума «Паскоранае развіццё хімічнай прамысловасці — важнейшая ўмова ўздыму сельскагаспадарчай вытворчасці і росту дабрабыту народа» выступіў кандыдат у члены Прэзідыума ЦК КПСС, першы сакратар ЦК КП Беларусі К. Т. Мазураў.

Хімізацыя народнай гаспадаркі, — гаварыў дакладчык, — ключ да яе інтэнсіфікацыі, да рэзкага павышэння прадукцыйнасці працы, да багацця прамысловых тавараў і прадуктаў харчавання.

Цяпер наша дзяржава гатова да вырашэння такой буйной праблемы, якой з'яўляецца хімізацыя народнай гаспадаркі. Бурна развіваецца эканоміка нашай краіны ў апошнія гады.

Асабліва плённай, — падкрэсліў К. Т. Мазураў, — была праца беларускага народа ў мінулым 1963 годзе. Работнікі прамысловасці рэспублікі паспяхова выканалі свае сацыялістычныя абавязальствы і 26 снежня завяршылі гадавы план па выпуску валавой прадукцыі.

Будаўнікі датэрмінова здалі ў эксплуатацыю першыя тэхналагічныя ўстаноўкі Палацкага нафтаперапрацоўчага завода, першую чаргу першага Салігорскага калійнага камбіната, магутнасці па вырабу аміячнай салетры і слабай азотнай кіслаты на Гродзенскім азотна-кававым заводзе, Мінскі маторны завод, першую чаргу Баранавіцкага баваўнянага камбіната, буйны Жабінкаўскі цукровы завод, рад іншых важных аб'ектаў энергетыкі, машынабудавання, лёгкай і харчовай прамысловасці.

У адпаведнасці з дырэктывам XXII з'езду КПСС асабліва высокімі тэмпамі развіваюцца ў нас энергетыка і найбольш прагрэсіўныя галіны прамысловасці. Летасць аб'ём вытворчасці хімічнай і нафтаперапрацоўчай прамысловасці ўзрос у параўнанні з 1962 годам на 36 працэнтаў, радыёэлектронікі і прыборабудавання — на 18,6. У гэтыя гады была накіравана амаль адна трэць усіх ка-

піталаўкладанняў, выдзеленых на развіццё прамысловасці рэспублікі.

Нягледзячы на вельмі неспрыяльныя ўмовы надвор'я, калгасы і саўгасы рэспублікі летасць павялічылі вытворчасць збожжа на 23 працэнты, бульбы — на 59, ільноваваліна — на 6, цукровых буракоў (фабрычных) — на 45, яек — на 13 працэнтаў.

Усё гэта з'яўляецца яскравым сведчаннем высокага працоўнага і палітычнага ўздыму, актыўнай барацьбы беларускага народа за ажыццяўленне Праграмы нашай партыі, прынятай XXII з'ездам КПСС.

Няўхільна павышаецца жыццёвы ўзровень працоўных. Нацыянальны даход у Беларускай ССР за гады пяцігодкі ўзрос прыкладна на 40 працэнтаў, а грашовыя даходы насельніцтва — на 48 працэнтаў. Продаж насельніцтву мяса і мясапрадуктаў за гэты перыяд павялічыўся (па аб'ёму) на 56 працэнтаў, малака і малочных прадуктаў — на 60 працэнтаў, цукру — амаль у два разы, швейных і трыкажных вырабаў — у паўтара, халадзільнікаў, тэлевізараў, мэблі — у два-тры разы. За пяць гадоў насельніцтва рэспублікі атрымала амаль 11 мільёнаў квадратных метраў жылля, калгаснікі і сельская інтэлігенцыя з дапамогай дзяржаўнага крэдыту пабудавалі больш чым 100 тысяч жылых дамоў.

Пэўныя поспехі дасягнуты ў развіцці навукі, культуры, народнай асветы, аховы здароўя і сацыяльнага забеспячэння.

Адзначаючы гэтыя дасягненні, мы разам з тым разумеем, што яны маглі быць яшчэ больш значныя.

Снежанскі Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС прызнаў неабходным сканцэнтравана галоўную ўвагу партыі і сілы народа на паскораным развіцці хімічнай індустрыі і шырокім выкарыстанні дасягненняў хіміі для тэхнічнага прагрэсу ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі.

Асабліва ўвага, сродкі і намаганні накіроўваюцца ў бліжэйшыя сем гадоў на павелічэнне выпуску мінеральных угнаенняў, хімічных сродкаў аховы раслін і іншых хімічных прадуктаў для земляробства і жывёлагадоўлі.

(Заканчэнне на 7-й стар.)

ХРОНІКА

У адным з цэхаў Мінскага завода бантарыяльных угнаенняў.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

Першыя эшалоны «МТЗ-501»

Новенькія, ззяючыя блакітнай фарбай машыны выстраіліся на платформах. Першыя эшалоны з беларускімі трактарамі «МТЗ-501» адпраўлены ў новым годзе ў Сібір, на Алтай, у Карэлію, Башкірыю, Удмурцыю і іншыя месцы.

Мінскія трактаразаводцы побач з павелічэннем выпуску тэхнікі сур'езную ўвагу ўдзяляюць палепшэнню яе якасці, павышэнню даўгавечнасці. Тэрмін службы трактара без капітальнага рамонту вырашана павялічыць да трох тысяч гадзін.

У механічных цэхах працуюць 9 аўтаматычных і 40 паточных ліній. Значна расшырацца вытворчыя магутнасці прадпрыемства. Узвядзюцца новыя карпусы.

Трактары «Беларусь» карыстаюцца вялікім попытам не толькі ў Саюзе, але і за граніцай.

Ударнік камуністычнай працы Рудольф Парфенаў за зваркай гіганцкай трубы забору паветра. Ён паспяхова працуе на будаўніцтве другой чаргі Гродзенскага азотнавага завода.

На Маладзечанскім станбаудаўнічым заводзе пачаў будаваць новы механазборачны корпус. У ім устанавіваюцца навейшыя машыны, канвееры. На здымку: слесары-мантажнікі М. Філістовіч і С. Сезін.

ПАКАЗВАЕ КІНАСТУДЫЯ «ЮНАЦТВА»

Год назад пры Баранавіцкім доме піянераў была створана кінастудыя «Юнацтва». Кіруе ёю работнік тэкстыльнага камбіната Мікалай Бялюк. Удзельнікі студыі стварылі сатырычны фільм «Дагуляліся», кіназборнік, у якім расказваецца пра работу гурткаў дома піянераў, пра фабрыку дзіцячых цацак у Баранавічах.

На абласным аглядзе аматарскіх фільмаў работы студыі «Юнацтва» занялі першае месца.

КАМПАЗІЦЫЯ АБ ШАХЦЕРАХ

Баранавіцкі народны ансамбль танца клуба чыгуначнікаў вядомы ў рэспубліцы і за яе межамі. Калектыў выступаў у Маскве на сцэне Палаца з'ездаў, атрымаў званне лаўрэата рэспубліканскага фестывалю моладзі. Прэзідыум Вярхоўнага Савета БССР узнагародзіў нядаўна ансамбль Ганаровай граматай.

Баранавіцкія танцоры рыхтуюць кампазіцыю, прысвечаную шахцёрам. Упершыню яны пакажуць яе рабочым Салігорскага калійнага камбіната.

КУБА!

рыбскага крызісу ў кастрычніку 1962 года народ Кубы даказаў беззапаветную вернасць свайму баявому закліку «Радзіма або смерць! Мы пераможам!»

Кубінцы самааддана змагаюцца на ўсіх франтах сацыялістычнага будаўніцтва. Няма перамог ужо атрымана імі. Адна з гэтых перамог — ліквідацыя непісьменнасці ў краіне. На Кубе ўжо закладзены фундамент для паспяховага развіцця сацыялістычнай эканомікі. Звыш 90 працэнтаў усёй прамысловай вытворчасці прыпадае на долю дзяржаўных прадпрыемстваў. У апошні час пабудавана каля 30 розных заводаў і фабрык, цяпер узводзяцца будынкі больш чым трыццаці новых прамысловых прадпрыемстваў. Значна больш палавіны культывуемай зямлі належыць сацыялістычнаму сектару ў сельскай гаспадарцы. Дзяржаве належаць чыгуначны, марскі і павятраны транспарт, банкаўская сістэма, манопалія на замежны гандаль.

Як неаднаразова падкрэсліваў правадыр кубінскай рэвалюцыі Фідэль Кастра, цяпер галоўная задача, якая стаіць перад народам Кубы, — гэта ўсямернае развіццё планавай эканомікі краіны, павышэнне прадукцыйнасці працы.

На варце мірнай працы кубінскага народа стаяць яго ўзмацнеўшыя ўзброеныя сілы, магутнасць усяго лагера сацыялізма на чале з Савецкім Саюзам. Ніякія падкопы ворагаў Кубы не могуць спыніць наступальнага руху гісторыі. Сацыялістычная Куба ў дзень слаўнага юбілею рэвалюцыі ўпэўнена глядзіць у будучыню.

Мікалай ЧЫГІР.

М. С. ХРУШЧОУ І ФІДЭЛЬ КАСТРА

Гігант распраўляе крылы

ЖРОНИКА

ГОМЕЛЬ. Гігант вялікай хіміі—суперфасфатны завод распраўляе крылы. Закончылася бетанаванне фундаменту пад асноўны комплекс будаванняў сернакіслотнага цэха. Тут на вытворчых плошчах амаль у 4 тысячы квадратных метраў размесцяцца прамысловыя, сушыльныя і сернакіслотнае аддзяленні. На гэтым пусковым аб'екце будаўнікам трэба будзе ўкласці яшчэ больш 700 тон металканструкцый і арматуры. Пачата падрыхтоўка фундаменту пад абсталяванне.

Вялікі поспех выстаўкі аб хіміі

У Мінску, у рэспубліканскім Доме фізкультуры, адкрыта выстаўка «Хімія ў народнай гаспадарцы». Яе экспанаты адлюстроўваюць хуткі рост у рэспубліцы гэтай важнейшай галіны народнай гаспадаркі, прадукцыя якой з пачатку сям'ягодкі павялічылася ў 1,8 раза.

Выстаўку наведала больш чым 70 тысяч чалавек. Пабываюшы тут даюць высокую ацэнку экспануемым матэрыялам, якія наглядна адлюстроўваюць тую велізарную работу, што праводзіцца ў нашай рэспубліцы па ажыццяўленню рашэнняў партыі і ўрада аб паскораным развіцці хімічнай індустрыі.

Мікалай Юк жыве і працуе ў Мінску, на гадзінічым заводзе, токарам. Мае дружнюю сям'ю. Нядаўна атрымаў кватэру з трох пакояў.

Лёс Мікалая Юка звычайны. Ён характарызуе гуманнасць нашага грамадства і адносіны яго да простага чалавека.

— Вось мы цяпер размаўляем пра жыццё-быццё, — гаворыць Мікалай Сідаравіч. — А гадоў пяць таму назад, калі везлі мяне на «хуткай дапамозе» ў бальніцу, былі сумныя думкі...

Было гэта ў адным з санаторыяў Прыкарпацця, за Львовам. Да позняга вечара прагаварылі мы з хлопцамі аб сустрэчы Новага года, а ў дзве гадзіны ночы скуруціла мяне. Цяпець больш не было сілы. І вось — 12 кіламетраў па зімовай крутой дарозе, ледзь-ледзь давезлі да бальніцы. Дзякуй хірургам, шматлікім чужым людзям, якія сталі для мяне роднымі, якія даглядалі мяне, як малое дзіця, і выхадзілі.

Потым вярнуўся дадому ў Мінск. Усё, здавалася, добра. Перавёўся з падшыпнікавага на гадзінічавы, тут усё ж дэталі лягчэйшыя. Але праз год зноў адчуў сябе дрэнна. У пярададзень 1959 года давялося зноў легчы на аперацыйны стол. Юрый Глыч Тайц, вопытны хірург, зрабіў аперацыю. Больш чым два месяцы праліжаў на бальнічным ложку. Цяпер здароўе выдатнае.

У апошні раз перад паездкай у санаторый «Друскенікі» заўком парадаваў новай сонечнай кватэрай. Дзеці мае штогод выязджаюць на дачу ці ў піянерскі лагер. Ну, а да гэтага прайшлі ўсе «належаўшы» інстанцыі: дзіцячыя яслі, дзіцячы сад.

Мікалай Юк і грамадства

... Звычайная гісторыя звычайнага простага чалавека, скажа чытач. Гэта правільна. Але тым не менш яна наводзіць на роздум. Асабліва, калі зірнеш на яе шырай, параўнаеш з тым, як адносіліся да працоўных у дарэвалюцыйнай Расіі, як адносяцца да працоўнага люду ў капіталістычных краінах цяпер. Бо іменна гэта будзённасць факта, прывычнасць вачам і вушам нашым таго, што мы бачым і чуем, і ёсць тое вялікае, што завяваў наш народ.

На самай справе, давайце задумаемся на мінутку: жыў Мікалай Юк раней, да Кастрычніка, або цяпер, але дзе-небудзь на Захадзе, і здарыўся з ім такая бяда, хто стаў бы аб ім клапаціцца, аб яго дзецях? Хто стаў бы лячыць яго бясплатна, пасылаць на курорт, браць пасля такой цяжкай хваробы на работу? Выдаваць дапамогу па часовай непрацаздольнасці ці па хваробе? Каму гэта трэба? Капіталісту? Не, прадпрыемству чужыя гэтыя клопаты, бо за варотамі — сотні здаровых мужчын і жанчын.

Мікалай Юк доўга праліжаў у бальніцы, ды яшчэ карыстаўся курортным лячэннем, харчаваннем і доглядам. І не адзін раз. Лячэнне рабочага, членаў яго сям'і, знаходжанне дзяцей на дачы, у піянерскім лагеры, дзіцячых яслях, садах, санаторыях, бясплатнае навучанне ў школах і іншыя расходы ўзяла на сябе дзяржава за кошт грамадскіх фондаў.

У цяперашні час у сярэднім у разліку на савецкага

грамадзяніна даходзіць за кошт гэтых фондаў складаюць 10 рублёў у месяц. У бліжэйшыя гады яны ўзрастуць прыкладна да 75 рублёў. Іншымі словамі, савецкая сям'я з 4 чалавек у сярэднім будзе атрымліваць не 40, а 300 рублёў у месяц з грамадскіх фондаў.

Або ўзяць жыллё. Буржуазныя эканамісты падлічылі, што кватэрная плата з'ядае каля 50 працэнтаў сярэдняга заробтку жыхароў італьянскіх гарадоў. У той жа час у адным Рыме пустуе каля 70 тысяч кватэр з-за недаступных простама працоўнаму цэн.

Могуць сказаць: ну, дык гэта ж у Італіі... Не, не толькі ў Італіі. Возьмем ЗША. У Нью-Йорку, напрыклад, у адным толькі квартале «Эль Барыю», дзе пражывае каля пяці тысяч чалавек, як паведамляе амерыканская журналістка Гертруда Самуэле, «жылыя памяшканні разбураюцца і кішаць пацукі». З 1140 кватэр толькі 411 маюць спраўныя вадаправод і каналізацыю... Ён перанаселены, пазбаўлен элементарных санітарных умоў, заражоны злычыннасцю і наркаманаі, гэта цэнтр самых горшых умоў жыцця...»

Як усё гэта не падобна на размах жыллёвага будаўніцтва ў нашай краіне, у нашай рэспубліцы! Разам жа з Мікалаем Юкам у новым мікрараёне на паўночна-ўсходняй ускраіне Мінска пасяліліся сотні сем'яў працоўных, яго таварышаў. А ў цэлым па краіне за апошнія дзесяць год у новыя дамы пераехалі і палешылі свае жыллёвыя ўмовы 108 мільянаў чалавек — амаль палавіна ўсяго насельніцтва Савецкага Саюза.

Вядома, ёсць яшчэ і ў нас цяжкасці. Іх няма. І хачелася б, каб іх хутчэй не стала. Гэта разумеюць савецкія людзі. Разумеюць і Мікалай Сідаравіч Юк. Ён пастаянна думае аб гэтым, адчувае гэта ўсёй душой і імкнецца прыкладзі да гэтага сваю руку, даць заводу, а значыць і краіне, грамадству ўсё, што ён можа даць. — свае веды, сваё ўменне токара-універсала, свае сілы, розум і сэрца. Юк — адзін з паважаных і аўтарытэтных людзей завода, наватар, ударнік камуністычнай працы.

Такія ўзаемаадносіны Мікалая Юка з грамадствам, самым гуманным грамадствам на зямлі.

Л. СМІЛАВІЦКІ.

ГОРАД-СПАДАРОЖНІК

НЕКАЛЬКІ год назад пасёлак Жодзіна быў амаль нікому не вядомы. Але вось зусім недалёка ад Мінска, на шашы Брэст — Масківа, сталі расці гмахі цэхаў Беларускага аўтазавода. Цяпер ужо пра Жодзіна ведаюць на важнейшых будоўлях Савецкага Саюза, на Кубе, у Егіпце і многіх іншых краінах свету. Беларускі аўтазавод — адзін з самых маладых у рэспубліцы, аднак якіх цудоўных поспехаў ён ужо дабіўся. Хутка павышаецца магутнасць, выпускаемых заводам машын. Спачатку 25-тонныя, потым 27-тонныя, зараз прайшлі выпрабаванні 40-тонныя жодзінскія самазвалы, праходзяць выпрабаванні 65-тонныя. І гэта яшчэ не мяжа. Канструктары завода марыць аб стварэнні магутнага 110-тоннага самазвала, і, вядома, мара гэта зусім рэальна.

Беларускі аўтамабільны расшыраецца, будуецца новыя цэхі, пераабсталяваюцца і рэканструююцца існуючыя. Разам з заводам расце горад. Нашы суайчыннікі з Канады і Злучаных Штатаў, якія пабывалі ў Мінску, ездзілі на экскурсію ў Жодзіна і ў размешчаны

побач з ім саўгас «Зарэчча». Яны напэўна памятаюць прыгожыя зялёныя жодзінскія вуліцы, забудаваныя шматпаверховымі дамамі, белакалонны палац культуры, школы, бальніцу, сталовыя, магазіны. Усё гэта ўжо ёсць у новым беларускім горадзе. Але яшчэ лепшае ў яго будучае. І калі нашы госці прыедуць сюды праз некалькі год, яны не пазнаюць Жодзіна.

Ужо цяпер будаўніцтва вядзецца з абодвух бакоў Маскоўскага шасэ. Насупраць завода расце навуковы гарадок цэлага комплексу сельскагаспадарчых інстытутаў. Для работнікаў інстытутаў і іх сем'яў побач будуюцца жылыя пасёлкі. Тут будзе адзін з мікрараёнаў новага Жодзіна. Ужо сёлета навасельцы заселяць пяць 48-кватэрных дамоў, вялікі інтэрнат.

Другі мікрараён будуюцца па вуліцы Маскоўскай. Ён будзе забудаваны пяці- і сяміпаверховымі дамамі. Пры кожным доме запланаваны вялікі двор са спецы-

яльнай дзіцячай пляцоўкай і мноствам зеляніны.

Азеляненню горада наогул удзяляецца вялікая ўвага. Толькі гэтай вясной на вуліцах і ў дварах высаджана 1600 ліп, клёнаў, каштанаў, таполяў, 3260 дэкаратыўных кустоў.

Галоўнай вуліцай будучага горада-прыгону стане праспект Міру. Яго шырыня 30 метраў, пасярэдзіне — зялёная паласа дрэў і кустоў. Праспект будзе пачынацца ад будынкаў завода-ўпраўлення і інжынернага корпусу, узведзеных са шкла і бетону. Завершыцца праспект адным з трох новых паркаў. Два паркі будуць са стадыёнамі, таму што спорт і асабліва футбол, у вялікай пашане ў жодзінцаў. Прыгожы парк раскінецца ўздоўж маляўнічай Плісы. Дзве плаціны створаць вялікае штучнае возера.

Аўтазавод — прадпрыемства, дзе ў асноўным заняты мужчыны. А дзе ж прымяняць свае здольнасці і веды жанчынам? Аб гэтым таксама падумалі кіраўнікі горада. У бліжэйшы час у Жодзіна будзе стварацца лёгкая прамысловасць. У 1964 годзе плануецца пачаць

будаўніцтва бавоўнапрадзільнага камбіната або фабрыкі бялізнавага трыкатажу. Тут праца лёгкая, пад сілу жанчынам.

Клопаты аб людзях бачны ва ўсім. Для рабочага чалавека, для яго дзяцей пабудаваны чатыры школы і запланавана пятая, для самых маленькіх грамадзян новага Жодзіна будуюцца дзіцячыя сады і яслі, для моладзі працуе аўтамаханічны вярчэнні тэхнікум.

Некалькі новых сталовых, двухпавярховых універмаг, рэстаран, камбінат бытавога абслугоўвання, гасцініца, хлебазавод — усё гэта будуюцца для таго, каб рабочы аўтазавода маглі прыгожа і добра жыць. У любы час яны маюць магчымасць паехаць у Мінск, Барысаў, Лагойск, Смалевічы і іншыя гарады рэспублікі, таму што тут рэгулярна курсіруюць аўтобусы і паязды.

Жодзіна з кожным годам прыгажее. Гэта такі ж малады сацыялістычны горад, як Салігорск, Светлагорск, Белаазёрск, што з'явіліся на картах Беларусі за апошнія гады. Яны — сведчанне хуткага росту прамысловасці Беларускай ССР.

Д. БАБАК.

упэўнены ў тым, што на Радзіме вам будзе аказан добры прыём. Пакажыце нам пісьмо брата, у якім ён запрашае вас...

— Але вас не пусцяць назад, затрымаюць, арыштуюць і сашлюць у Сібір... — паўтаралі мне некаторыя знаёмыя.

А мне паставілі візу адразу і на ўезд і на выезд. Цяпер я гавару, што мне шкада было ад'язджаць з Мінска. У тайніку душы мне хацелася, каб мяне «затрымалі». Бо калі «затрымаюць», значыць забяспечаць пасільнай работай, я буду жыць і працаваць на Радзіме. Хіба не аб гэтым марыў я ўвесь час? Ах, калі б пачаць жыць спатчку!

... І вось мы зноў у нашай парыжскай мансардзе. А паў-

ваўся ад даўгоў уцёкамі ў іншы горад.

Зноў успамінаю... Пайшоў я неяк у Парыжы ў тэатр. Падыходзіць сумная жанчына з кубкам на грудзях і гаворыць плаксівым голасам:

— Ахвярайце што-небудзь галадаючым састарэлым артыстам!..

Мне таксама ўжо далёка за пяцьдзесят. Міжволі палюхае старасць. Што будзе са мной, калі страчу працаздольнасць? Зразумела, я пацкавіўся ў Мінску і старымі, тымі, што на пенсіі. Сапраўды, я не бачыў сярод іх ніводнага драхлага.

Знаёма майго брата Аляксандра Львоўна, былая спявачка, запрасіла нас «на пірог». Жыве адна і не тужыць. Гэта так толькі гаворыцца — «на пірог». А бы-

па горадзе. Паказваючы на квартал новых вялікіх дамоў, Мікалай Мікалаевіч з гордасцю гаварыў:

— Я таксама будаваў гэтыя дамы!

— Як так? — пытаю. — Вы ж казалі мне, што ў вас іншая спецыяльнасць.

— Так, я нядаўна перамяніў прафесію. А раней быў мулярам.

— Мікалай Мікалаевіч раскажаў мне аб тым, як цяжка было пасля вайны, як ён працаваў на будаўніцтве і ў той жа час вучыўся завочна. Твар гэтага чалавека загарэлы, абветраны, з маршчынкамі ля вачэй, звернуты ўперад — туды, дзе белыя пальчаткі мільцынера ўказваюць яму свабодны шлях. І яго натруджаныя рукі спрытна круцяць баранку руля.

— Але ўсё гэта ўжо далёка-далёка! — працягвае Мікалай Мікалаевіч. — Цяпер я — рэжысёр. У мяне сям'я, дзеці. Жонка мая — урач-траўматолаг, жывём мы ў добрай кватэры. Добра жывём!

І ўсімхаецца. І я зайздросчу яму, зайздросчу яго шчасцю, якое так і свеціцца ў прастай, дабрадушнай усмешцы.

А міма прабягалі дамы. Па адзін бок шырокай вуліцы — дамы новыя, шматпавярховыя, белыя, як снег, з прыгожымі балконамі і кветкамі на падаконніках, у зеляніне маладых дрэў, і сонца адбіваецца ў шыбах адчыненых вокнаў. А па другі бок гэтай жа дарогі стаяць у зеляніне садзікаў адзінокія драўляныя домікі. Яны складзены з тоўстых бярвенняў. Пройдзе яшчэ нямнога часу, і іх таксама знясуць, а на іх месцы стануць такія ж прыгажуні, як і на другім баку вуліцы. Такая тут заканамернасць: старое, драхлае ўступае месца новаму.

... Мне вельмі не хацелася пакідаць гэты горад. Як здзіўна! Ніколі раней я не быў у Мінску, а ўсё навокал — такое блізкае, такое роднае, такое мілае.

Успамінаю... Чырванашчонкі хлапчук зухавата падкатвае на веласіпедзе да трагуара. Другі чакае яго. Яшчэ здалёк старэйшы крычыць:

— Рыхтуйся!
Ён амаль на хаду падхопіла свайго таварыша рукой і садзіць перад сабой.

— Паехалі! — усклікае ён і зноў паціскае на педалі.

Магчыма, гэта недарэчна, але ў мяне пакацілася сляза па шчаце. Гэта роднае: «Рыхтуйся! Паехалі!» — гучыць да гэтага часу ў маіх вушах усякі раз, як я ўспамінаю пра Радзіму. Такого не растлумачыш. Многа і часта бачу я ў Парыжы слаўных французскіх рэвят, але ніхто з іх ніколі не выклікаў у мяне гэтага пачуцця, гэтай слязы.

Так, Радзіма наша не стаіць на месцы. Імкнецца яна ў светлую, шчаслівую будучыню, і нястрымна хочацца мне, каб падхапіла яна мяне

РОЗДУМ у мансардзе

І ВОСЬ мы зноў удваіх з жонкай у нашай парыжскай мансардзе...

Не, гэта не было сном! Перада мной жа — сапраўдныя фотаздымкі. Я з жонкай-французжанкай зняты разам з майм старэйшым братам Васем, з яго жонкай Марусёй і яго сынам Аскольдам. — то перад велічым манументам на плошчы Перамогі, то ў дзіцячым парку імя Горкага, то на Ленінскім праспекце сярод мноства людзей, якія гавораць на мове майго народа...

Так, я сапраўды правёў месяц на Радзіме.

Здзейснілася мая шматгадовая мара. А здавалася ж яна наогул нязбытнай, гэта мара.

— Вы думаеце, бальшавікі дазвolyць вам спаткацца з братам? — гаварылі мне ў Парыжы. — Вас пасадыць...

А ў савецкім консульстве мне казалі:

— Калі ласка, едзьце, толькі мы павінны быць

стаўшы з попелу прыгажуні-Мінск і родная сям'я майго брата — гэта цяпер як сон, як чараўнічы казачны сон. Толькі ж у сне, у казцы спаўняюцца жаданні. Так і на Радзіме мне не было адмоўлена рашуча ні ў чым. Але гэты сон працягваўся, на жаль, толькі месяц.

Я зноў углядаюся ў фатаграфіі. Бачу свой з усмешкай твар. Але не толькі я шчаслівы. Твары акружаючых мяне савецкіх родных таксама смяюцца, таксама шчаслівыя. Ды як жа можа быць інакш?

Мой брат — саліст оперы. Некалькі гадоў назад яго напаткала няшчасце. У час генеральнай рэпетыцыі на сцэне з ім здарыўся інфаркт міякарда. Рэдка хто выжывае ў такім выпадку, а вось Васю паставілі на ногі савецкія ўрачы. Вядома, такая хвароба — вялікае няшчасце, і калі б ён лячыўся за рубяжом, то, ой, дорага б каштавала гэта! А на Радзіме — ні капейкі. Пасля выхаду з бальніцы Вася стаў атрымліваць пенсію, жыць спакойна, не маючы патрэбы ні ў чым. Спяваць у оперы ўрачы яму забаранілі, але ён не з тых, хто можа садзець без справы. Ён пачаў вучыць спевам моладзь у Маладзечанскім музычным вучылішчы. І ўсімхаецца цяпер, і няма ў яго ніякага няшчасця. І Маруся, жонка майго брата, таксама не гаруе. Трыццаць гадоў яна працавала піяністкай у оперы а цяпер жыве спакойна на пенсіі.

А я ўспамінаю сваю «катастрофу» ў Францыі, калі трапіў пад поезд і мне пакалечыла ногі. У бальніцу мяне паклалі, але спакою не давалі: плаці і плаці. Як толькі пачаў хадзіць, вырата-

лі боршч, і пельмені, і фрукты, і шакаладны торт, і пірог з мясам і яйкамі. І чаго толькі не ядуць на майй Радзіме! А ў Парыжы сцвярджалі, што ў СССР ледзь не галадаюць. Якая хлусня!

Мне нічога не трэба было купляць на Радзіме: мае родныя, савецкія людзі, паклапаціліся аба мне. Але я наўмысна хадзіў па магазінах і бачыў, што яны поўныя прадуктаў і цэны даступныя, нягледзячы на ​​неўраджайны год.

Як здзіўлены і расчараваны былі тыя парыжскія злашчліўцы, калі я даў ім адведць белага рускага пшанічнага хлеба. Я прывёз яго з Мінска, гэты хлеб.

Мяне ўразіў у Мінску вялікі выбар бялізны і ўсякага адзення. Сотні мужчынскіх касцюмаў і паліто вісяць на манекенах у кожным магазіне. Ярлыкі паказваюць цэны, якія падыходзяць усім кішэням і кашалкам.

Горка і прыкра стала тады ў мяне на душы. Навошта, думаю, я, храмы, з цяжкасцю прывалок з Парыжа ў Мінск у падарунак родным замытую бялізну, стары касцюм, ношанае жаночае паліто. Адна чуллвая эмігрантка навязала мне гэтыя рэчы, кажучы:

— Яны будуць рады там і старому. Нічога, калі нават і не падыдзе па росту. Тады яны прададуць яго. Там жа нічога нельга дастаць.

А брат паглядзеў на гэтыя «рэчы» і сказаў:

— Дарэмна ты гэта, Данечка! Прыйдзеца выкінуць гэтыя ануцы. Даўно прайшлі ў нас тыя часы...

Горад Мінск быў амаль зусім разбураны ў час вайны, — расказвае мне Мікалай Мікалаевіч, уладальнік

Лішучь ЗЕМЛЯКІ

ВОЛЯ НАРОДА

Паважаныя землякі, работнікі «Голасу Радзімы!»
Адзіноў стары год з яго радасцямі і смуткам. У новым, 1964 годзе жадаю вам вялікіх поспехаў у рабоце, здароўя, шчасця. Мне здаецца, што самае вялікае задавальненне чалавек атрымлівае тады, калі прыносіць людзям карысць.

Сапраўдным святам для мяне была ваша пасылка з кнігамі і альбомы Беларусі і Мінска. З усяго, што я ў іх убачыў, я памятаю толькі адзін вакзал. Усё змянілася, адбудавалася на радзіме.

У календары на 1964 год, які вы мне прыслалі, многа цікавых вершаў, лічбаў, датаў, нават ёсць кароткія апавяданні. Дзякуй і за кнігі. Яны дапамогуць мне ў доўгія зімовыя вечары.

Цяжкае ўражанне пакідае кніжка аб зверствах нямецка-фашысцкіх акупантаў у Беларусі ў гады вайны.

Я бачу новыя будынкі ў Мінску і думаю аб тым, як нялёгка вам было стварыць усё гэта характава на месцы папалішчай і руін. Але воля народа — бязмежная. Як ні стараліся гітлераўскія каты знішчыць усё жывое і прыгожае, ім гэта не ўдалося. Воля народа перамагла. Я спадзяюся, што калі-небудзь і мне пашчаслівіцца паглядзець на ўсё гэта самому.

ЗША.

Ул. МАРКОЎСКИ.

НЕ ПАЗНАЦЬ

35 год прайшло з таго часу, як я выехала з вёскі Вайнюнцы Браслаўскага раёна, дзе нарадзілася. Не ад добрага вядома, паехалі. Сям'я ў нас была вялікая, а зямлі мала. Вось так і апынуліся мы ў Амерыцы. Работы доўга не магла знайсці. Нарэшце ў Таронта, у Канадзе, сяк-так уладкавалася. Там жа пазнаёмілася з маладым беларускім хлопцам і выйшла за яго замуж.

Але зямля бацькоў заўсёды вабіла мяне. І толькі сёлета праз трыццаць пяць год мара мая збылася. Я набыла ў Савецкім Саюзе ў сваіх сяцёр.

Ужо ў Брэсце кінуліся ў вочы вялікія перамены на майй зямлі. І людзі сталі не тыя: адукаваныя, ветлівыя, добра апранутыя. Дзе б я ні была ў Беларусі, нідзе не бачыла бадзёг ці жабракоў. На кожным кроку ў СССР адчувала чуласць і клопаты аб чалавеку.

Калі я брала білет на аўтобус з Вільнюса да сваёй вёскі, то заплаціла за яго толькі 2 рублі 60 капеек. Здзіўлялася, чаму так мала? У нас білет на такую адлегласць каштуе не менш як 26 долараў.

Вялікія змены адбыліся ў нашай вёсцы. Калгас «Перамога», у які яна ўваходзіць, хутка ідзе ўгару. На фермах арцелі многа жывёлы, цяжкую працу выконваюць машыны.

А якімі сталі сялянскія дзеці! Яны вучацца ў мясцовых школах, а інішыя ў вышэйшых навучальных установах. Вечарамі моладзь збіраецца то на танцы, то на канцэрты мастацкай самадзейнасці. Давялося і мне пабываць на адным з такіх вечароў. Я была ў захваленні ад савецкай моладзі.

Так, усё цяпер на майй Радзіме па-новаму, не пазнавальна.

Канада.

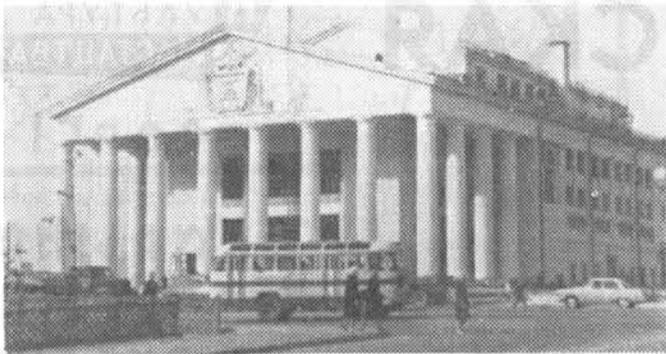
А. СТАНКЕВІЧ.

Мінск. Будаўніцтва новага мікрараёна «Зялёны луг».

аўтамашыны «Волга». — А цяпер? Глядзіце!
Я пазнаёміўся з ім у брата, і ён ветліва катаў мяне

пад пахі, так, не спыняючыся, прама на хаду, ды паімчала б наперад!
Парыж.

ВІЦЕБСК. Добры навагодні падарунак атрымалі віцебляне. Будаўнікі завяршылі ўзвядзенне будынка Беларускага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа. У ім — добра абсталяваная глядзельная зала на 800 месца, вярчальная сцена, вестыбюль-фае, ёсць тут і прасторныя дапаможныя памяшканні.

На здымку: новы будынак тэатра.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

Рэчыца

Той, хто на працягу апошніх год не быў у Рэчыцы, здзівіцца вялікім зменам, якія адбыліся ў горадзе. Толькі сёлета ў Рэчыцы здадзены ў эксплуатацыю школа на 640 месца, комплекс збудаванняў дзіцячага дома на 250 месца са школай-дзіцяцігодкай, 68-кватэрны жылы дом фанерна-мэблевага камбіната, 66-кватэрны дом камунгаса і многае іншае. Усяго за мінулы год насельніцтва горада атрымала каля 5 тысяч квадратных метраў жылля. Зараз зананчаюцца будаўніча-мантанжныя работы ў двухпа-

вяховым корпусе бальніцы на 120 ложкаў.

А ў гэтым годзе ў лік дзючых прамысловых прадпрыемстваў уступяць новы хлебазавод, кансервавы завод на 5 мільёнаў банак гародніны ў год, ткацкая фабрыка і г. д. Значна пашырыцца фанера-мэблевы камбінат. Намячаецца ўвод у эксплуатацыю новага варажна-лушчыльнага цэха. Насельніцтва горада атрымае дадаткова 6 тысяч квадратных метраў жылля з усімі зручнасцямі.

Д. ГЛАЗАУ.

Маладзечна

У снежні 1963 года Маладзечна споўнілася 575 гадоў. Гарадскі краязнаўчы музей падрыхтаваў спецыяльны падборкі гістарычных дакументаў для правядзення гутарак і выставак. З Масквы прыбылі першы старшыня Маладзечанскага рэвалюцыйнага камітэта, персанальны пенсіянер Іван Адамавіч Міхаленка. На словы А. Русака кампазітар Ю. Семянкіна напісаў песню «Маладзечна, Маладзечна». Цікавы вечар адбыўся ў ДOME культуры.

К. ЛІПІХІНА.

Свіслач

У старой Свіслачы было дзве царквы, столькі ж кясцёлаў ды тры синагогі. Будынак адзінай гімназіі хутчэй нагадваў манастыр, чым школу.

Але і ў гэтых змрочных сценах лунаў дух вальнадумства. Больш чым сто гадоў таму назад тут вучыўся вядомы беларускі рэвалюцыйна-дэмакрат Кастусь Каліноўскі.

Цяпер Свіслач — прыгожы гарадок з светлымі двух-і трохпавярховымі дамамі. На сцэне дома культуры часта выступаюць не толькі свае самадзейныя артысты, але і артысты-прафесіяналы з Гродна, Мінска і іншых гарадоў Савецкага Саюза. Летам гэтага года тут засядала навуковая сесія Інстытута гісторыі Акадэміі навук БССР, прысвечаная 100-годдзю сялянскага паўстання пад кіраўніцтвам Кастуса Каліноўскага. Помнік свайму выдатнаму земляку свіслачане паставілі ля будынка новай сярэдняй школы, якая носіць яго імя. У светлых, прасторных класах яе вучыцца звыш 900 дзяцей. А побач — карпусы яшчэ адной навучальнай установы — сярэдняй школы-інтэрната, у якой на поўным дзяржаўным забеспячэнні навучаюцца звыш трохсот хлопчыкаў і дзяўчынак. Дваццаць спецыялізаваных магазінаў, рэстаран, розныя майстэрні бытавога абслугоўвання, дзесяткі новых жылых дамоў у гарадку з трохтысячным насельніцтвам.

Я. СМАЛЕНСКИ.

На здымку: заняткі ў Свіслацкай школе.

Розны лёс

Нядаўна мне давялося пабываць у самым далёкім кутку Воранаўскага раёна — у вёсцы Токары, што ў саўгасе «Дворышча». Прыехаў я сюды з мэтай напісаць аб працавітых людзях, перадавіках вытворчасці. Зайшоў у дом Івана Вароны. Светлая, утульная хата. Размаўляю з гаспадарамі аб жыцці, аб паўсядзённых справах.

— Добра мы жывём, — сказаў Іван Адамавіч. — Заробіткі добрыя. Што і казаць, хораша ўсім: і дарослым, і дзецям. Школы, бальніцы, клубы, інстытуты — усё для нас.

У Івана Адамавіча ёсць брат — Уладзіслаў. Пазнаёміўся я і з ім. Жыве ён у новым доме па суседству з Іванам, працуе загадчыкам сельскага дома культуры.

Вось што раскажаў мне Уладзіслаў Адамавіч:

— Цяжка жылося сям'і пры панах. Кавалачак зямлі і тры наследнікі. Вось і падаўся Казімір, старэйшы брат, у 1927 годзе ў далёкую Амерыку. Пакінуў сваю нявесту Марыю, абяцаў зарабіць грошай, вярнуцца — і вяселле згуляць. Апынуўся ў Аргенціне, пісаў пісьмы Марыі, суцяшаў, што як толькі будуць грошы, адразу ж прыедзе. Ішлі гады. Ад голаду памерла Марыя. Не знайшоў шчасця і Казімір у чужой краіне. Так і не назапасіў ён грошай... І да гэтага часу вандруе па чужыне Казімір Варона.

Вось што ён піша братам у Беларусь:

«Добры дзень, Уладзіслаў! Атрымаў тваё пісьмо. Чытай яго і наракай на свой горкі лёс, які нас разлучыў. Ох, і нагараваўся я тут! Хадзіў, жабраваў, спаў пад адкрытым небам нават зімой. Цяпер, пад старасць, спаў пад адкрытым перакінуцца. Вось так і праходзіць жыццё. Тут вельмі многія хочуць вярнуцца на Радзіму, але не маюць за што...»

А вось яшчэ адно пісьмо, толькі што атрымае ад Казіміра:

«Цяпер я жыву не ў Буэнас-Айрэсе, а ў прыгарадзе. Там я жыву да таго часу, пакуль працаваў, а цяпер ужо не працую, значыць, няма там для мяне і кватэры. А работа была — слёзы адны, працаваў у рэстаране, посуд мыў... Ніколі не меў ні свята, ні выхаднога...»

В. БАЛТАЧ.

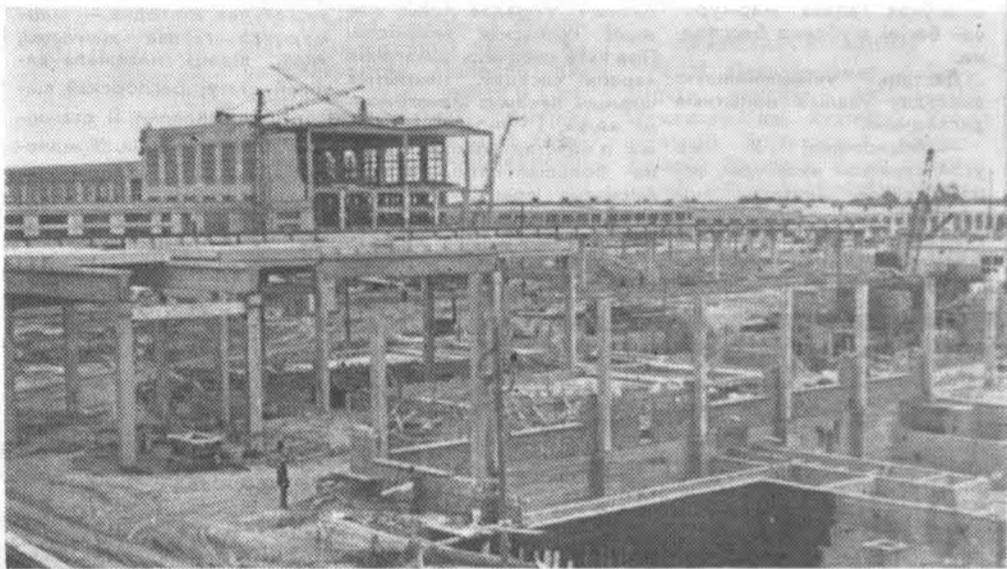
Светлагорск

Тут будзеца буйнейшы ў Еўропе завод штучнага валанна. Ён будзе выпускаць высокатрывалы корд для шыннай прамысловасці. Толькі павелічэнне тэрміну эксплуатацыі аўтапакрышак за кошт ужывання віскознага корду дасць дзяржаве дзесяткі мільёнаў рублёў эканоміі.

У асноўным ужо завершана будаўніцтва велзарнага корпусу корду, пабудаваны блок рамонтных цэхаў і складскіх памяшканняў, азотна-кіслародная станцыя перажывае перадавыя перыяды, узведзены будынік заводакіраўніцтва і сталовай, вытворчы корпус завода жалезабетонных канструкцый і буйнапанельнага домабудавання.

На здымку: агульны выгляд будаўніцтва Светлагорскага завода штучнага валанна.

Фота Ч. МЕЗІНА.

ДЗВЕ МАРАЛІ

Прызанні часопіса «Лук»

Савецкія людзі даволі многа чулі пра мараль «вольнага свету», якую апалагеты капіталізму звычайна спрабуюць выдаваць за ўзор «удасканаленай» маралі XX стагоддзя. Да апошняга часу такога ж пункту гледжання прытрымліваўся і самаўпэнены амерыканскі часопіс «Лук». Але раптам «Лук» забіў трывогу. Часопіс разгублен, устрывожан, поўны змрочных прадчуванняў, выказаных на яго старонках рэдактарам Робертам Маскіным адносна няўдалых спраў з мараллю ў ЗША.

Тры месяцы Маскін старанна збіраў даныя аб цяжкай хваробе, якая паразіла паўночных амерыканцаў. І вывады рэдактара несучасна-шальныя: лякарства, якое магло б вылечыць гэту хваробу, пакуль невядома.

Што ж гэта за хвароба якая паразіла нацыю? «Маральная шызафрэнія» нажывы — вось дыягназ, пастаўлены Маскіным. Размаўляючы з сотнямі амерыканцаў розных пластоў, ён зрабіў вывад, што большасць грамадзян... «ужо не ў стане зразумець, што такое дабро і што такое зло. Куды ні глянеш, усюды гангстэры, расісты, малалетнія злачынцы, хабарнікі, наркаманы», — скардзіцца «Лук».

Тры грамадскія інстытуты закліканы ахоўваць маральную ўстоі амерыканскага грамадства. Гэта — урад,

бізнес і царква. Але, аказваецца, гэтыя ўстоі даволі хісткія. Чаму? Ды таму, што, як сцвярджае Маскін, нават не ўсе члены ўрада з'яўляюцца эталонамі маралі, не супраць працягнуць руку за хабарам, а калі справа датычыцца асабістага бізнесу, то абысці і закон.

Што ж пасля гэтага гаварыць аб другім устоі маралі — аб бізнесе! «Прыбытак і мараль вельмі часта сутыкаюцца лбамі», — канстатуе Маскін. Але тут жа агаворваецца:

— «А як бы вырашылі гэту дилему вы? Даць хабар паліцыі, гэта, вядома, амаральна, але не даць яшчэ горш, бо пацярпіць бізнес!...»

Вось дзе, аказваецца, закліканы «сабака» маралі «вольнага свету»! Але гэта дилема вырашаецца ў Злучаных Штатах, зноў шкадуе Маскін, без асаблівых цяжкасцей. У ЗША не хістаюцца, калі пытанне стаіць рубам: грошы або такі перажытак, як мараль? Перш грошы, а потым ужо мараль.

Ну, а рэлігія? І з царквой Маскіну не пашанцавала. «Грошы — наш бог?» — пытаецца ён загалоўкам, які, як бачыце, яшчэ заключае ў сабе сумненне. Але затое адказы на яго не пакідаюць ілюзій. «У нашым грамадстве грошы багатвараць больш, чым самога бога!» — усклікае рэдактар «Лука». А нейкі Джон Манро з Гарвардскага ўніверсітэта паставіў яшчэ больш важкія кропкі над «і», сказаўшы, што «ўменне рабіць грошы апраўдвае ўсё астатняе».

І зноў факты і факты... «Маральная шызафрэнія» нажывы даходзіць да такой ступені, як паведамляе

«Лук», што за дзесяць месяцаў, напрыклад, у адным рэспектабельным атэлі Нью-Йорка было ўкрадзена 38 тысяч лыжак, 18 тысяч ручнікоў, 355 кафеянікаў і 100... бібліяў! Вось ужо сапраўды каментарыі лішнія!

— Нам патрэбны новы маральны кодэкс! — заклікае «Лук», а прафесар Іельскага ўніверсітэта Крыс Арджырыс адказвае «Луку», што «... мараль амерыканцаў будзе падаць да таго часу, пакуль мы не зменім асноўную структуру таго свету, які намі створаны».

Такая ж думка і марксісцкай навуцы. Іменна гэта ажыццявілі на справе яшчэ ў 1917 годзе народы Савецкага Саюза. Іменна тады буржуазнай маралі нажывы, якая бытавала і ў нашай краіне, быў нанесены непяраўны ўдар. Іменна тады ў нас упершыню ў свеце захісталася глеба пад культам золата. Паступова ўсё гэта і прывяло нашы народы да маральнага кодэксу будаўнікоў камунізма. Ён выхоўвае чалавека зусім новай маралі, асноўныя прыкметы якой наступныя: крыштальная сумленнасць, адсутнасць імкнення да асабістай нажывы, ўзаемадапамога, інтэрнацыяналізм. І мы можам смела сцвярджаць: людзей у нашай краіне, якія жывуць згодна з такой мараллю, ужо многія мільёны! І гэта ў нашым грамадстве не выпадае, бо пабудова камунізма не магчыма без фарміравання чалавека зусім новай маралі, якая абуджае яго да свядамай працы на карысць усяго народа.

Але дазвольце, скажа хто-небудзь, хіба савецкія людзі працуюць бясплатна? Не, чаму ж, за грошы, іх праца ап-

лачваецца так, як яна таго заслугоўвае. Прынцып сацыялізма: больш высокая аплата за больш прадукцыйную працу. Але гэта зусім не значыць у той жа час, што галоўная мэта ў жыцці савецкага чалавека — мець як мага больш грошай. Наша мэта — рост агульнага дабрабыту народа, але не ўзбагачэнне індывідуумаў. Гэта вельмі добра падмеціў амерыканскі пісьменнік Альберт Кан, які сказаў, пазнаёміўшыся з савецкімі людзьмі: «Савецкае грамадства стварыла новы тып чалавека, вольна што здзівіла мяне больш за ўсё ў СССР. У гэтай краіне ў працэсе пераўтварэння грамадства чалавек змяняе самога сябе...»

Турысты, якія прыязджаюць у нашу краіну, таксама заўсёды ў першую чаргу бачаюць здзіўлены такой, зда- (Заканчэнне на 7-й стар.)

ВАРТАВІЯ «СВЯШЧЭННЫХ ПРАВОУ НАРОДА».

Адзін «шалёны» другому: — Падумаць толькі, якая нахабнасць: спрабаваць падказаць нам, як мы павінны весці нашы справы! «Вашынгтон пост».

Голас ГРАДЗІМЫ

АФРАДЫТА ТАМАНСКАЯ

Акадэмік Б. Рыбакоў:

Гэта сапраўднае археалагічнае шчасце!

Разец невядомага генія Элады падараваў жыццё, грацыю і прыгажосць яе мармуровым лініям. Меч раз'юшанага варвара цяжка параніў яе і скуру ў вапнавую яму. У двух метрах ад багіні каханна, на версе, грэмелі бітвы многіх стагоддзяў, нарадзіліся і паміралі народы. Яна чула топот коней, звон шабляў, гулкія выбухі, стук малатка будаўніка і, нарэшце, жаданая асцярожная скарбкі рыдлёўкі археолога...

Два тысячагоддзі чакала яна гэтага спаткання. Яснай раніцай 1963 года малады вучоны Уладзіслаў Даўгарукаў у Таманскім кар'еры, у двохстах метрах ад заліва, у раскопе старажытнага храма знайшоў Афрадэту. Статуя ляжала плячыма ўніз — цудоўная галава мармуровай багіні згублена бясследна.

Дастаць унікальную знаходку ўзяліся вопытныя даследчыкі.

— Асцярожна! У імя ўсёй сучаснай культуры, асцярожна! — шапталі яны адзін аднаму, знімаючы з Афрадэты кавалачкі гунту мяккімі рухамі пальцаў.

Вучоным прадстаіць велі-

зарная работа: яны паспрабуюць устаноўціць як мага дакладней дзень нараджэння Афрадэты Таманскай, а магчыма, і аўтара гэтага шэдэўра. Але ўжо сёння археологі ўпэўнены параўноўваюць сваю знаходку з вядомай Венерай Мілоскай. Не, вядома, яны зусім розныя — наша Афрадэты і луўрская Венера! Але па майстэрству выканання, па дакладнасці і зграбнасці, з якімі перададзена прыгажосць чалавечага цела, па класічнай гармоніі ліній і прапарцыяў, нават па самому прынцыпу кампазіцыі яны могуць сапернічаць.

Афрадэту знайшлі ў рэштках яе храма, старажытнага сваяцілішча багіні каханна, які існаваў у II—I стагоддзях да нашай эры ў антычным горадзе Келы, дзе жылі грэчаскія каланісты. Пра гэта сведчаць шматлікія чарпкі сасудаў, пакрытыя чорным лакам з манэрамі «Аф», і знойдзены там жа п'едэстал другой, значна большай статуі, на якім высечана прысвячэнне Афрадэце ад баспорскага цара.

У рэстаўрацыйнай май-

карпатліва аднаўляюць аблічча Афрадэты з Келы. З яе цела выдалена тысячагадовая вапнавая плёнка. Цяпер рэстаўратары падклеюць асколкі, якія адкалоліся некалі ад ніжняй часткі статуі. Сюды, у майстэрню, раз-пораз заходзяць супрацоўнікі інстытута — моўчкі палюбавацца дасканаласцю зямных ліній багіні. Хутка Афрадэты стане ўпрыгожаннем адной з зал сталічнага Гістарычнага музея.

Незвычайны ўраджай знаходак «сабрала» ў мінулым годзе Таманская археалагічная экспедыцыя. У падвалах Інстытута археалогіі цяпер разбіраюць, класіфікуюць, вывучаюць найрадазейшыя манеты, чашы, сасуды, фігуркі, часткі саркафага. Тут жа яшчэ адна ўнікальная знаходка — мармуровая галава жанчыны, якая, відаць, належала вялікай статуі баспорскай царыцы, прыкладна II стагоддзя да нашай эры. У манеры выканання спецыялісты пазнаюць выдатную Пергамскую школу.

А. ШЛЯНКОУ,
А. ЯРОВОЙ.

КУЛЬТУРА
МАСТАЦТВА

ГЕОРГІ СКАРЫНА НА ЭКРАНЕ

Сярод разнастайных работ Мінскай студыі навукова-папулярных і хранікальна-дакументальных фільмаў асобнае месца займае жанр гісторыка-біяграфічнага фільма. За апошні час на студыі выпушчаны фільмы «Янка Купала», «Якуб Колас», «Кастусь Каліноўскі».

Нядаўна на экраны выйшла новая работа маладога рэжысёра Уладзіміра Скітовіча — навукова-папулярны фільм «Георгі Скарына». Што вабіць у гэтым фільме, чаму не забываецца тое, што бачыш на экране? Перш за ўсё звяртае ўвагу беражлівае і творчае стаўленне рэжысёра да абранай тэмы. Гэта і дапамагло яму стварыць цікавы вобраз вялікага сына беларускага народа Георгія Скарыны, сучасніка Леанарда да Вінчы, Галілея, Калумба.

У адной з першых фраз фільма ёсць такія словы: «Доўгі час асоба беларускага першадрукара Георгія Скарыны заставалася загадкай. Што ж мы ведаем пра яго зараз?» — І, як быццам у адказ на гэта пытанне, на экране ўзнікае сховішча старажытных кніг, Сярод іх кнігі, надрукаваныя Скарыной: «Біблія руская», «Апостал», «Малая падарожная кніжыца». Кнігі, кнігі, гэты «вялікі цуд, створаны чалавецтвам...» Павольна і велічна праплываюць яны на экране, — вялікія, у цяснёных вокладах, — быццам сам час праходзіць перад вачыма, далёкі і мудры час...

Рыгор Масальскі зноў паказаў уласцівае яму майстэрства апэратара. Сакавітасць светацэнно, кампазіцыя кінакадра, павольная і нетаропкая панарама — усё гаворыць за тое, што Р. Масальскі тонка адчуў і бліскуча вырашыў мастацкія задачы, якія ўзніклі ў час работы над фільмам.

Здзіўляючай цэльнасцю і лірызмам напоўнены кадр, дзе каля запаленай свечкі раптам узнікае беларускі пейзаж. Доўга падарожнічаў Георгі Скарына па далёкіх краінах. Быў у Польшчы, Італіі, Чэхіі, але туга па радзіме прымусіла яго зноў вярнуцца ў родную Беларусь.

Так, выкарыстоўваючы выяўленчыя сродкі кіно, рэжысёр У. Скітовіч у садружнасці з апэратарам Р. Масальскім паспяхова вырашылі цяжкую, але пачэсную задачу стварэння вобраза славутага сына беларускага народа Георгія Скарыны.

В. ЛАУРОУ.

Георгі Скарына.

З вялікім поспехам заўсёды праходзяць спектаклі наленты-ву Гродзенскага палаца культуры тэкстыльшчыкаў. На здымку: сцена з новага спектакля «Вам 22, старыя!»

ГОЛАС СТАРАЖЫТНАСЦІ ДАЛЁКАЙ...

З АРТЫКУЛА С. МАПХРОВІЧА
«ВЫДАТНЫ ПΟМΝІК СУСВЕТНАЙ
ЛІТАРАТУРЫ»

Літаратурны лёс «Слова аб палку Ігаравым» склаўся так, што яно на цэлыя стагоддзі было пахавана ў манастырскіх мурах і на працяглы час знікла з чалавечай памяці.

У эпоху татара-мангольскага нашэсця на Русь, калі агнём і мечам знішчалася ўсё: людзі, матэрыяльныя і духоўныя каштоўнасці, — унікальныя рукапісы і зборнікі захоўваліся да лепшых часоў у манастырскіх сховішчах. Яны былі выратаваны старажытнарускімі асветнікамі для будучых пакаленняў. Гэта адносіцца перш за ўсё да многіх летапісных зводаў, рэдкіх арыгінальных і перакладных зборнікаў, філасофскіх і самабытна-мастацкіх твораў свецкага зместу, у тым ліку і да «Слова аб палку Ігаравым», якое В. Р. Бялінскі назваў «цудоўнай духмянай кветкай славянскай паэзіі».

Аўтар «Слова» быў, бясспрэчна, сучаснікам трагічнага паходу на полаўцаў. Ён глыбока адчуў і балюча перажыў увесь драматызм няшчаснай падзеі. Не дзіўна, што эгаістычным Інтарэсам адабленцаў і раскольнікаў пясняр супрацьпаставіў патрыятычную ідэю ўсенароднага аднавання вакол адзінага дзяржаўнага цэнтра перад грознай небяспекай ваяўнічых качэўнікаў. У гэтым, уласна кажучы, і заключаецца палітычны ідэал пісьменніка, ідэал, які лагічна вынікае з усёй ідэяна-вобразнай сістэмы мастацкай фактуры «Слова».

Творца «Слова аб палку Ігаравым» унёс неацэнны ўклад у скарбніцу мастацкага майстэрства. Яго твор без перабольшання можа быць названы цэлай школай паэтычнай творчасці. Гэта рэдкая ў гісторыі літаратуры даўгавечнасць мастацкага слова, самабытнай паэтычнай стылістыкі мае глыбокія каранні, пачатак якіх трэба шукаць у народнай мове і вуснай народнай паэзіі.

...Вобразныя паралелі паміж «Словам аб палку Ігаравым» і беларус-

кай народнай паэзіі можна прыводзіць бясконца. І ўсе яны пацвярджаюць кроўнае сваяцтва паэтычнай стылістыкі, лексікі і фразеалогіі «Слова» з вуснай мастацкай творчасцю беларускага народа. Не выпадкова акадэмік А. С. Арлоў сцвярджаў: «Чым бы продкам ні быў гэты рускі старажытны дыялект, якім напісана «Слова», — украінскай мовы ці беларускай, — факт той, што гэты дыялект быў заходнерускі».

Л. Кандратовіч-Сыракомля сцвярджаў, што «Слова аб палку Ігаравым» напісана на беларускай мове». Услед за ім П. Бяссонаў пісаў, што без беларускіх народнапаэтычных элементаў «Слова аб палку Ігаравым» убавілася б на адну трэць. «Мову сваю, — пісаў П. Бяссонаў, — Беларусь дала большай частцы іншых.. народнасцей, а з мовай — пісьменнасць...»

У сваю чаргу Максім Багдановіч, прызнаючы «Слова» паўднёварускім помнікам, сцвярджаў, што паданні пра полацкіх князёў Усяслава і Ізяслава заходнерускага паходжання. «Абодва яны, — кажа аўтар, — пачалі перааробляцца ў песні, калі былі на паўшляху зупынены і недаразвіўшыся засушаны на паперы, як цвяткі якогось гербарыя».

П. А. Растаргуеў у сваёй дысертацыі аб северска-беларускай гаворцы, выдзенай у Ленінградзе ў 1927 годзе, мяркуе інакш. Ён лічыць «Слова» творам, напісаным у «Северскай беларускай зямлі».

Недакладнасць меркаванняў гэтых даследчыкаў заключаецца ў тым, што замест размовы аб тыповых для тагачасных заходнерускіх земляў дыялектных асаблівасцях, якія захаваліся ў сучаснай беларускай літаратурнай мове і трапілі ў «Слова», відаць, праз пасрэднасць заходнерускіх пісьменнікаў і, магчыма,

геаграфічна блізкага да іх самога аўтара «Слова», яны лічаць «Слова» творам, у горшым выпадку, напаву-беларускім. Ісціна, вядома, не на іх баку. Напісана на тагачаснай агульнарускай літаратурнай мове, «Слова аб палку Ігаравым» у аднолькавай меры належыць тром братнім усходнеславянскім народам — рускаму, беларускаму і украінскаму. Яны складалі ў тую эпоху адзін рускі народ, і, вядома, ніякай асобнай іхняй мовы ў тыя часы не існавала; існавалі дыялектныя адрозненні. Размова можа ісці толькі аб агульнаславянскіх моўных элементах. Але гэта выключае прыналежнасць «Слова» адной якой-небудзь сучаснай моўна-славянскай галіне. У беларускай літаратурнай мове, таксама як і ва украінскай, чэшскай і часткова польскай, захаваліся ідэнтычныя Ігаравай Песні словы і формы слоў, якіх няма ў рускай мове, і наадварот. Да іх адносіцца, перш за ўсё, такія, як **кожухы, сцяг, туча, вежа**. Дастаткова, скажам, учытацца ў купалаўскі пераклад «Слова аб палку Ігаравым», каб убачыць, наколькі непасрэдна гэта моўная пераемнасць.

Янку Купалу належаць два пераклады «Слова аб палку Ігаравым»: празаічны (1919) і вершаваны (1921). Першы з іх лічыцца адным з самых высокамастацкіх ва ўсёй славянскай літаратуры, настолькі ён строга вытрыманы ў духу паэтычнай стылістыкі і рытмічнай сістэмы старажытнаруускага арыгінала.

З лёгкай рукі вялікага беларускага пясняра «Слова аб палку Ігаравым» стала шырока вядома беларускаму народу. Яно трывала ўвайшло ў яго літаратуру і зрабіла значны ўплыў на фармаванне мастацкага таленту беларускіх паэтаў.

Творца «Слова аб палку Ігаравым» прынёс чалавецтву вялікі дар паэзіі, які на працягу сямі з паловай стагоддзяў не траціць свайго мастацкага бляску і паэтычнай абаяльнасці.

Пленум ЦК КПБ НА ПАРАДКУ ДНЯ— Х І М І Я

(Пачатак на 2-й стар.)

Для выканання намечанай Пленумам праграмы за гэта сямігоддзе ў краіне будзе пабудавана прыкладна 200 новых і рэканструявана звыш 500 дзеючых хімічных прадпрыемстваў. На гэтыя мэты прадугледжваецца выдаткаваць больш за 25 мільярдаў рублёў, або ў пяць разоў больш, чым за мінулае пяцігоддзе.

У выніку шырокага выкарыстання мінеральных угнаенняў і сродкаў аховы раслін, механізацыі сельскай гаспадаркі, ірыгацыі і меліярацыі павысяцца ўраджайнасць усіх сельскагаспадарчых культур і прадуктыўнасць жывёлагадоўлі. Гэта дасць магчымасць вырашыць самую неадкладную задачу ў сельскай гаспадарцы — павялічыць вытворчасць збожжа на 5—7 мільярдаў пудоў і ў 1970 годзе давесці яе да 14—16 мільярдаў пудоў, што поўнасьцю забяспечыць патрабнасці краіны ў хлебе, і вытворчасць неабходнай колькасці мяса, малака і іншых прадуктаў сельскай гаспадаркі.

Але хімія дае магчымасць не толькі кардынальна вырашаць праблему стварэння багацця сельскагаспадарчых прадуктаў. Яна адкрывае велізарныя магчымасці для вырабу надзвычай шырокага і разнастайнага асартыменту высаканасных тавараў народнага ўжытку.

Беларуская ССР зойме адно з вядзеных месцаў у развіцці хімічнай прамысловасці ў краіне. У апошнія два гады сямігодкі ў хімічную і нафту прамысловасць рэспублікі накіроўваецца 224,7 мільёна рублёў капітальных укладанняў, у тым ліку ў сёлетнім годзе 99,5 мільёна рублёў, што складае адну трэць усяго аб'ёму капітальных укладанняў у прамысловасць.

Аб'ём валавой прадукцыі хімічнай прамысловасці ў 1964 годзе павялічыцца ў параўнанні з 1963 годам у 1,3 раза, а ў 1965 годзе — у 2,2 раза.

У 1965 годзе вытворчасць мінеральных угнаенняў дасягне 2 мільёнаў 185 тысяч тон; гуматэхнічных вырабаў — 3,8 тысячы тон, або ўзрастае ў 2,3 раза; выпуск драўняна-стружковых і драўняна-валакністых пліт, фанеры клеенай, паперы і кардо-

ну ўзрастае ў два разы супраць 1963 года. Вытворчасць хімічных валокнаў узрастае ў 1,6 раза. Намечана значнае павелічэнне перапрацоўкі нафты, вытворчасці пластычных мас і сінтэтычных валокнаў.

У сёлетнім годзе мы павінны ўвесці новыя магутнасці па вырабу калійных угнаенняў на першым Салігорскім камбінаце, аміяку і карбаміду на Гродзенскім азотна-кавыым заводзе, віскознага высокатрывалага корду на Светлагорскім заводзе штучнага валакна, рэгенерату на Магілёўскім рэгенератным заводзе, альфа-пімену на Барысаўскім лесахімічным заводзе, карбамідных смол і клеенай фанеры на Пінскім фанера-запалкавым камбінаце, кардону на папяровай фабрыцы «Альхоўка» і клеенай фанеры на Рэчыцкім фанера-мэблевым камбінаце.

У 1965 годзе планам прадугледжана ўвесці новыя магутнасці па вытворчасці калійных угнаенняў на другім Салігорскім камбінаце, аміячнай салетры і слабай азотнай кіслаты на Гродзенскім суперфасфатным заводзе, лакаў, фарбаў і эмалей на Лідскім лакафарбавым заводзе, губчатых вырабаў на Бабруйскім заводзе гуматэхнічных вырабаў, кармавых дражджэй і этылавага спірту на Бабруйскім гідролізным заводзе. Будучы ўведзены таксама магутнасці па вытворчасці 6,5 мільёна квадратных метраў драўняна-валакністых пліт на Барысаўскім фанера-запалкавым камбінаце і 3,5 тысячы кубічных метраў клеенай фанеры на Рэчыцкім фанера-мэблевым камбінаце.

У 1964—1965 гадах будзе пачата будаўніцтва: трэцяга Салігорскага калійнага камбіната, другой чаргі азотна-тукавага завода, шыннага завода, Светлагорскага цэлюлозна-кардоннага камбіната, а таксама хімічных вытворчасцей па выпуску поліэтылену ў г. Полацку, кармавых дражджэй на Рэчыцкім гідролізна-дражджавым заводзе, драўняна-стружковых пліт на Мастоўскім і драўняна-валакністых пліт на Бабруйскім фанера-дравапрацоўчым камбінатах.

Толькі за два гады (1964—1965) на будоўлях хіміі неабходна выканаць будаўніча-монтажных работ

на суму 134 мільёны рублёў. Для гэтага ў нас ёсць усе магчымасці: магутныя будаўнічыя арганізацыі, аснашчаныя сучаснай тэхнікай, вопыт скараснага збудавання сучасных прадпрыемстваў, высокакваліфікаваныя кадры.

Далей К. Т. Мазураў адзначае, што гэтыя магчымасці выкарыстоўваюцца не поўнасьцю. Докладчык падкрэсліў, што хімія — гэта асноўнае ўздыму сельскай гаспадаркі. Шырокае выкарыстанне іх дасць магчымасць гарантаваць атрыманне высокіх і ўстойлівых ураджаяў.

Асабліва вялікае значэнне ўгнаенняў у Беларусі. Нашы падзолістыя глебы вельмі бедныя пажыўнымі рэчывамі. Але яны вельмі адчувальныя да ўгнаенняў, вапнавання і пры добраай працы даюць багатыя ўраджай.

У калгасе «Кастрычнік» Хойніцкага вытворчага ўпраўлення (старшыня К. П. Вачышча, аграром П. Ф. Казлова) на працягу некалькіх гадоў у разліку на гектар вольнай зямлі ўносіцца ў сярэднім па 12 тон арганічных і па 3,6 цэнтнера мінеральных угнаенняў. Нават ва ўмовах мінулага засушлівага для Палесся года ў калгасе атрымана па 16,5 цэнтнера збожжа, 113 цэнтнераў бульбы, 136 цэнтнераў цукровых буракоў і 548 цэнтнераў кукурузы з пачаткамі малочна-васковай і васькавай спеласці.

Снежанскі Пленум ЦК КПСС — падзея вялікага ўнутранага і міжнароднага значэння, — сказаў у заключэнне дакладчык — Шпаркае развіццё эканомікі Савецкага Саюза на аснове хімізацыі народнай гаспадаркі — вялікі ўклад нашай краіны ва ўмацаванне сусветнай сацыялістычнай сістэмы, у барацьбу за справу міру, дэмакратыю і сацыялізм. Прыцягальная сіла сацыялізма расце не ад гучных фраз, не ад слоўнай траскатні, а ад практычных поспехаў сацыялістычнага будаўніцтва.

Беларускі народ, бязмежна адданы сваёй роднай Камуністычнай партыі, аднадужна падтрымлівае яе мудрую знешнюю і ўнутраную палітыку, яшчэ цясней згуртуе свае рады вакол ленынскага Цэнтральнага Камітэта нашай партыі, прыкладзе ўсе намаганні для паспяховага ажыццяўлення рашэнняў снежанскага Пленума ЦК КПСС і тым унесе свой дастойны ўклад у справу будаўніцтва камунізма ў нашай краіне.

ПАНАМА СПЫНІЛА АДНОСІНЫ З ЗША

Панама часова спыніла адносіны са Злучанымі Штатамі. Як паведамляюць інфармацыйныя агенствы, панамаўскі ўрад адкілаў сваёго пасла з Вашынгтона і аб'явіў аб разрыве адносін пасля расстрэлу амерыканскімі войскамі маладзёжнай дэманстрацыі ў зоне Панамскага канала.

Дэманстрацыя адбылася ў знак пратэсту супраць парушэння суверэнітэту Панама. На некалькіх амерыканскіх будынках у зоне канала быў узняты амерыканскі флаг, хоць па існуючых палажэннях яго можна ўзняць толькі адначасова з панамскім флагам. Некалькі тысяч чалавек спрабавала прайсці ў зону канала і вывесіць там панамскі флаг. Камандуючы ўзброенымі сіламі ЗША ў раёне Карыбскага мора генерал О'Міра выкілаў браневікі, якія адкрылі агонь па дэманстрантах. Паводле пяцірадных даных, забіта 6 і ранена 108 панамцаў. Амерыканскія ўлады аб'явілі ваеннае становішча ў зоне канала.

Расстрэл студэнцкай дэманстрацыі выкілаў гнеў і абурэнне народа. Цяпер па ўсёй Панаме праходзяць дэманстрацыі пратэсту супраць крывавай расправы, учыненай амерыканскімі войскамі. Амерыканскія інфармацый-

ныя агенствы паведамляюць: прэзідэнт Панама Раберта Чыры даручыў панамскаму прадстаўніку ў ААН узяць у Савеце Бяспекі пытанне аб становішчы ў зоне Панамскага канала.

ЯДЗЕРНАЯ ЗБОЯ СУСТЭТА ПРАТЭСТАМ

АТАВА. У Норт-Бей (правінцыя Антарыо), дзе размешчаны эскадрыллі канадскіх самалётаў-снарадаў «Бамарк», прыбыла другая партыя ядзерных боегалолак.

Пераварэнне Канады ў базу ядзернай зброі выклікае абурэнне канадскага народа. У Таронта адбыўся марш пратэсту, які быў арганізаваны групай барацьбітоў за забарону ядзернай зброі.

СУМНАЕ ПРЫЗНАННЕ

ВАШЫНГТОН. Прадстаўнік дзяржаўнага дэпартаменту па пытанні друку Р. Маклоскі заявіў на чарговай прэс-канферэнцыі, што дзяржаўны дэпартамент выказвае жаль з прычыны здзелкі, заключанай нядаўна адной англійскай фірмай аб продажы Кубе некалькіх сот пасажырскіх аўтобусаў.

Маклоскі сказаў, што гэта здзелка наносіць удар па намаганням Злучаных Штатаў, накіраваным на эканамічную і палітычную ізаляцыю Кубы.

ПРАЛЕТАРСКІ АДПОР

РЫМ. Паведамленне аб бандыцкім нападзе фашысцкіх элементаў на будынак Усеагульнай Італьянскай канфедэрацыі працы ў Рыме з хуткаю маланкі абляцела ўсю Італію, паўсюдна выкілаўшы гнеў і абурэнне працоўных. Усеагульная забастоўка пратэсту супраць беспакаранасці фашысцкіх злачынцаў адбылася ў Рыме, Мілане, Фларэнцыі, Пістоіі і іншых гарадах краіны.

МАСТАКІ КАМЕНЦІРУЮЦЬ ПАДЗЕІ

Дагавор аб забароне выпрабаванняў ядзернай зброі ў атмасферы, намічнай прасторы і пад вадою надаў новыя сілы барацьбітам супраць ядзернай зброі; прапаведнікі гонкі ўзбраенняў усё больш ізаляюцца і высмейваюцца. Дагавор дапамог танкасам многім людзям на Захадзе знайсці сваё месца ў радах антыўных барацьбітоў за мір і разбраенне.

— цяпер, бадай, мы можам не саромецца, думаючы, што чалавек паходзіць ад нас.

«Дэйлі Экспрэс», Лондан.

ДЗВЕ МАРАЛІ

(Пачатак на 5-й стар.)

валася б. «дробяззю» — ніхто ў нас не бярэ і не дае чаяных. «Як можна без чаяных? — пытаюцца яны. — Дзіўна... Чалавек адмаўляецца ад грошай! Чаму?» Таму, што гэтага не церпіць наша мараль, таму што апрача грошай існуе яшчэ такое разуменне, як гонар і годнасць чалавека, таму што, як гаварыў вялікі Горкі, даючы чайныя, вы прыніжаеце перш за ўсё не таго, хто просіць, а самога сябе. Такія наша думка пра чайныя і хабар. Вось чаму савецкія людзі непрымірныя да перажыткаў старога, да «магікан» нажывы і прыватнаўласніцкай маралі.

Або такое. Чалавек згубіў грошы. Як бы пасупіў чалавек, для якога грошы — бог? Ён прысвоіў бы іх. А як

зробіў, напрыклад, футбаліст мінскай каманды «Дынама» В. Канавалаў, знайшоўшы згубленыя некім семсот рублёў? Ён знайшоў пацярпеўшага і ўручыў іх яму. І такіх прыкладаў можна было прывесці тысячы. Хіба гэта падобна на «маральную шызафрэнію» нажывы, ляркаства ад якой дарэмна спрабуе шукаць часопіс «Лук»?

Таксама ненатуральна было б для маралі бізнесмена і тое, што ўсё больш і больш савецкіх людзей бясплатна выконваюць пасля асноўнай работы грамадскія нагрукі: дапамагаюць суседзям выхоўваць дзяцей, дзеляцца вытворчым вопытам, садзяць грамадскія сады, дапамагаюць міліцыі глядзець за парадкам на вуліцах і многае іншае. Бясспрэчна, наша мараль аказвае глыбокі ўплыў на свядомасць чалавека. Аднак гэта не ўсё. У аснове нашага жыцця ляжыць глыбокая вера ў поспех пабудовы камунізма. Гэта залог нашых будучых перамог.

Свядомасць, самаахвяраванне ў імя камунізма без

якога-небудзь прымусу — вось тыя асноўныя рухаючыя сілы нашай маралі, якія твораць цуды: будуюць гіганцкія электрастанцыі, шахты, ствараюць новыя гарады, новыя багаці краіны Савятаў. Іменна дух камуністычнай маралі даў магчымасць савецкаму народу ў кароткі тэрмін асвоіць цалінныя землі, непазнавальна змяніць прамысловую карту Сібіры. І ў гэтым не было ні грана ад таго духу залатой ліхаманкі нажывы, якая штурхала калісьці амерыканскіх піянераў на асваенне поўначы іх кантынента.

А якім душэўным характэрам вее ад подзвігу беларускіх студэнтаў! Дзесяткі тысяч іх адправіліся ў час канікул на цалінныя землі Казахстана. І зноў жа бескарысліва. І не было для іх вышэйшай узнагароды, чым прысваенне гэтым пасёлкам імёнаў, прапанаваных імі самімі: «Светлы», «Мінскі», «Студэнцкі» і г. д. І людзі ніколі не забудуць іх працу.

Не, не зразумець, відаць, гэтага людзям свету «вольнага прадпрыемальніцтва», людзям «маралі ХХ стагод-

дзя». Для якіх адзіны бог — золата. Таму ў ЗША так хутка расце працэнт «маральных шызафрэнікаў» нажывы, працэнт людзей з разладжанай псіхікай, на што скардзіцца «Лук».

Нам зноў могуць запярэчыць. Але ўсё ж, маўляў, узровень жыцця ў ЗША пакуль вышэйшы, чым у СССР. Так, пакуль яшчэ вышэйшы, але толькі пакуль. Папракнучы нас гэтым можа толькі той, хто або не ведае, чаго каштавала нашай краіне нашэсце карычневай чумы ў гады другой сусветнай вайны, або «забывае» гэта наўмысна. Узровень жыцця савецкага народа расце і будзе расці. Доказам гэтаму той факт, што ўжо ў 1962 годзе наша прамысловасць выпускала 63 працэнты прадукцыі ЗША, замест 47 працэнтаў у 1957 годзе! Ці ж гэта не перамога! Праз некалькі год узровень жыцця ў СССР пераўзыхдзе амерыканскі. І гэта зробіць савецкі народ, народ, які спаведуе самую чалавечую мараль на планеце — мараль камунізма.

«Канадзійн трыбюн», Таронта.

Лейбарыст уступае ў кампартыю

ЛОНДАН. Былы намеснік старшыні сурэйскай арганізацыі лейбарысцкай партыі Джон Блум выйшаў з лейбарысцкай партыі і падаў заяву аб прыёме ў Камуністычную партыю Вялікабрытаніі. Блум заявіў, што не згодзен з палітыкай абмежавання росту заробатнай платы працоўных, праводзімай кіраўніцтвам лейбарысцкай партыі, і асуджае ўдзел Англіі ў НАТО. Блум быў кандыдатам на будучых выбарах у парламент ад акругі Бромлі і звыш 13 год знаходзіўся ў лейбарысцкай партыі.

Нёманскія экспанаты

На белы ліст ватмана і ладуцца новыя штрыхі. Праходзіць некаторы час, і ў майстэрню мастака дастаўляюць першы ўзор будучай вазы. Але ня мала лічы трэба будзе зрабіць, перш чым выбіць з'явіцца ў магазіне. Работа па стварэнню любога новага ўзору са шкла карпатлівая, яна цягнецца многія тыдні і месяцы.

Мастакі шклозавода «Нёман» заўсёды імкнуліся, каб прадукцыя прадпрыемства была сучаснай, прыгожай, агульнадаступнай. Яна атрымала добрую ацэнку і ў нас у краіне і за рубяжом. Вырабы завода ў 1963 годзе экспанаваліся на 20 міжнародных выстаўках і кірмашах. Крышталі, прэсаваныя вырабы, накладное шкло атрымалі высокую ацэнку наведвальнікаў ВДНГ. 17 сярэбранымі і бронзавымі медалямі, дыпломам другой ступені выстаўкі адзначана нёманскае шкло.

У пачатку гэтага года ў італьянскім горадзе Генуі наладжваецца савецкая гандлёва-прамысловая выстаўка. Для гэтай выстаўкі нёманцы падрыхтавалі цікавыя экспанаты. Вось тэматычная ваза «Сусветны кангрэс жанчын». Яна зроблена з жойтага крышталю. У Генуі будзе экспанавана аялікая ваза «Мір», створаная па эскізах галоўнага мастака завода В. С. Мурашвера. На алмазных гранях гэтага малюнічага вырабу некалькі разоў паўтараюцца словы «Мір» на розных мовах народаў зямнога шара. Рыхтуецца тэматычны набор «Цаліна», зроблены з тонка-ружовага крышталю ў спалучэнні з белым крышталем і рубінам.

Галоўны мастак завода Мурашвер расказвае, што ў 1964 годзе працягнецца работа па вырабу ўзораў сучаснай таннай і прыгожай пасуды. У продажы з'явіцца новыя прэсаваныя вазы для фруктаў, салату, цукру, масла; выдуўныя вазы для кветак, прыборы для віна і вады.

Пас. Бярозіўка, Д. ЗІНГЕР.

ЗІМОВЫЯ КАНІКУЛЫ

У беларускіх школьнікаў — зімовыя канікулы. У палацах культуры, клубах, дамах піянераў, школах для дзяцей наладжваецца вялікая ранішнікі, святы навагодняй ёлкі. Толькі ў Мінскім палацы піянераў і школьнікаў на гэтых ранішніках пачынае звыш п'ят тысяч маленючых мінчан і гасцей — рэбят з сельскіх школ Мінскай вобласці.

Перад юнымі глядачамі ў тэатрах і клубах выступаюць вядомыя артысты, пісьменнікі, кампазітары. Цікава праходзіць свята ёлкі ў Палацы культуры прафсаюзаў БССР у Мінску. Як заўсёды, на час канікул у распараджэнне навучанцаў перадаюцца стадыёны, каткі, лыжныя базы.

Бацькоўскія клопаты аб дзецях працягваюць прафсаюзы. Дзецям прадастаўлены месцы ў лепшых здраўніцах, створаны зімовыя аздараўленчыя лагеры. У праграмах рабочых клубаў, дамоў культуры — маладзёжныя і дзіцячыя кінафестывалі, сустрэчы з вядомымі людзьмі — наватарамі вытворчасці, паэтамі, пісьменнікамі, кампазітарамі.

Лепшыя юныя спартсмены выехалі на спаборніцтвы ў Рыгу, Гродна і ў іншыя гарады. У Мінску праведзены дзень юнага лыжніка з розыгрышам прыз за зімовыя канікулы, спаборніцтвы маладых канькабежцаў і іншыя мерапрыемствы.

У сталічным Палацы піянераў і школьнікаў адкрываецца рэспубліканская выстаўка дзіцячай выяўленчай творчасці.

Тысячы рэбят праводзяць зімовыя канікулы ў дамах адпачынку рэспублікі. На здымку: вучань 76-й Мінскай школы Ігар Трашнёў у доме адпачынку «Ждановічы».

Фота В. ЛУПЕЯКІ.

Весела і святачна ў дні школьных канікул у клубе сельгасарцелі «Авангард» Гродзеншчыны. На здымку: маленькія калгаснікі на дзіцячым ранішніку ў клубе арцелі.

ПАШКАДАВАЛА

Пасля смерці аднаго пашка французскае страхавое таварыства патрабавала ад удавы пашка за запавяненне такой колькасці бланкаў, што ўдава, страціўшы цяжкіх іх пашка, напісала яму такое пісьмо:

«Не маю намеру запавяняць ні аднаго з вашых ідыёціх бланкаў. Так мяне змучылі ўсім гэтым, што часам я хачу б, каб мой муж і не паіраў».

НЕАБХОДНАСЦЬ

Муж пытае ў маладой жонкі: — Што, сёння толькі адзін дэсерт на абед?

— Уяві сабе, што натлеты ў мяне загарэліся і я прымушана была патушыць іх супам.

ПРЫГОЖАЯ ЛІТАРА

Адному грамадзяніну патрэбна было паслаць пісьмо ў Слуцк, і ён напрасіў свайго суседа напісаць адрас.

— Слухай, — адказаў сусед, — давай лепш напішам у Оршу: я вельмі прыгожа пішу літары «О».

Смажы, дарагая, як смажыць рыбу?

Сон абстракцыяніста пад Новы год.

МАГНІТАФОН ДАПАМОГ.

ВАЖНАЯ ПРЫЧЫНА

— Чаму вы не аддалі адразу пярэсцёнак, які знайшлі?
— А на ім жа было напісана «Навекі твай».

У ГАСЦЯХ

ГАСПАДЫНЯ: Прывітанне, дарагі Васіль Пятровіч! А дзе ж ваша жонка?
ГОСЦЬ: Разумеецца, мы цягнулі жэраб, наму да вас ісці.

ГАСПАДЫНЯ: Ну, і вы выйгралі?
ГОСЦЬ: Не, прайграў.

КРЫНІЦА ВЕДАУ

МАЦІ: Сям'я — гэта цудоўна! Вы не ўяўляеце сабе, як многа новага я даведлася аб жыцці ад маіх дзяцей.

ПРОСЬБА

— Колькі разоў прасілі мяне, каб я выйшла замуж!
— Хто цябе прасіў?
— Бацькі.

В ТЕМПЕ МАРША, РЕШИТЕЛЬНО

Куба-любовь моя!

Слова С. ГРЕБЕННИКОВА
и Н. ДОБРОПРАВОВА
Муз. А. ПАХМУТОВОЙ

1. Куба—любовь моя!
Остров зари басровой...
Песня летит над планетой,
звезда
«Куба — любовь моя!»

Слышишь чеканный шаг?
Это идут барбудос.
Небо над ними, как огненный
столб...
Слышишь чеканный шаг?

2. Мужество знает цель.
Стала легендой Куба...
Вновь говорит вдохновенно
Фидель, —
«Мужество знает цель».

«Родина или смерть!» —
Это бесстрашная клятва.
Солнцу свободы над Кубой
гореть, —
«Родина или смерть!»

НОВЫЯ САВЕЦКІЯ МАРКІ

СПОРТ

НА ТУРНИРЫ У ГАСЦІНГЕС

Экс-чэмпіён свету Міхаіл Таль стаў пераможцам міжнароднага шахматнага турніру ў Гасцінгесе (Англія).

Чэмпіёнка свету Пона Гапрындашвілі, якая ўдзельнічала ў другім мужчынскім турніры, з сонарям вытрымала «рыцарскі экзамен». Захапіла лідэрства з першага тура, яна не істнула яе да канца спаборніцтваў. П. Гапрындашвілі падзяліла першае і другое месцы са шведскім шахматыстам Кінмаркам і заваявала права выступаць у наступным годзе ў галоўным Гасцінгскім турніры.

ЛЁГКААТЛЕТЫ ПАЧЫНАЮЦЬ СЕЗОН

У Брэсце адбылося юнацкае першынство Беларусі па лёгкай атлетыцы для зборных каманд дзіцячых спартыўных школ. На іх было абноўлена пяць вышэйшых рэспубліканскіх дасягненняў і адно паўторана. У камандным заліку пераходны кубак заваявалі юныя лёгкаатлеты дзіцячай спартыўнай школы горада Мінска.

ПЕРАМАГАЮЦЬ БАСКЕТБАЛІСТЫ МІНСКА

Баскетбалісты мінскага «Спартака» правялі міжнародную таварыскую сустрэчу са зборнай маладзёжнай каманды Варшавы.

У сабе на радзіме калектыву сталіцы Польшчы называюць алімпійскім. Яму прарочаць удзел у алімпіядзе 1968 года.

У сустрэчы, якая адбылася ў Мінску, з лікам 55:48 перамазлі беларускія баскетбалісты.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС

Мінск, Ленінскі праспект, 77,
Дом друку.
Рэдакцыя газеты
«Голас Радзімы».